

Ainm:

Rang:

1. Cén cúige ina bhfuil Cill Mhantáin? Ciorclaigh!

Uladh

Connacht

Laiqhean

Mumhan

2. Ciorclaigh Contae Chill Mhantáin sa léarscáil thíos:

3. Cé acu de na leasainmneacha seo a leanas ar Chill Mhantáin a luadh sa chlár

cuir tic sna boscaí

Sliabh na nGairdíní

☐

Gairdín na hÉireann

☐

Gabhar na Sléibhte

☐

Contae na nGairdíní

☐

4. Cé acu de na cinn seo a leanas an cineál crainn is flúirsí sa chontae?

Ciorclaigh d'fhreagra

Sceach Gheal

Seiceamar

Darach

Beith

5. De réir an chláir, cad a creideadh faoi Mhantan?

6. Meaitseáil na boscaí

Cad é mana an chontae?

Ar ár gcomhairle
féin

Cad iad dathanna an
chontae?

Bré

Cad a chiallaíonn an focal
Cill?

Séipéal beag

Cad é príomhbhaile Chill
Mhantáin?

Gorm agus Óir

Ceisteanna Dúshláin:

- 7.** De réir an chláir, cad iad an dá rud speisialta faoi shliabh Log na Coille?
-

- 8.** *Cothaíonn na foraoisí éiceachóras saibhir a thacaíonn le héagsúlacht mhór plandaí agus ainmhithe.*

Cé acu de na ráitis seo a leanas is fearr a chuireann síos ar an fhocal *éiceachóras*.

Cuir tic le ceann amháin

Daoine a n-athchúrsálann

☐

Córas ríomhaire a dhéanann monatóireacht ar sholas na gréine

☐

Pobal de rudaí beo a n-idirghníomhaíonn agus atá ag brath ar a chéile chun maireachtáil.

☐

Foraois déanta as crainn shaorga

☐

- 9.** Cé acu na ceithre chontaetha a bhfuil teorainn acu le Cill Mhantáin?

-
- 10.** Cén treo atá i ngach contae ó Chill Mhantáin? M.sh. Thuaidh, Iarthuaisceart srl
-

Tasc Tuisceana:

Scéal Chill Mhantáin

I gCill Mhantáin in áit darb ainm Gleann an Dá Loch, tá scéal taibhsí i mbéal an phobail sin faoi sheanbhean shíonchaite agus seál dearg á chaitheamh aici. Tá scéal amháin ann faoi chuairteoir a bhí sa cheantar ar lá na Marbh in 1970. Seo a dúirt sé.

‘Chuaigh mo bhean isteach i siopa chun roinnt bronntanais a cheannach agus chuaigh mé ar aghaidh go dtí an reilig. Stop mé chun inscríbhinn a léamh ar dhroim chloiche. Bhreathnaigh mé timpeall go gasta le feiceáil an raibh mo bhean chéile ag teacht, ach chonaic mé figiúr dearg ag druidim liom, ag bogadh ó chlé go deis agus ag dul isteach i bhfothracha tí. Ar dtús, shíl mé nach raibh ann ach duine eile sa reilig ag dul isteach sa teach. Shiúil mé anonn, ag súil le duine a fheiceáil gléasta i seál dearg os mo chomhair, ach bhí an áit folamh. Ní raibh aon bhealach eile amach as an teach sin, agus ní raibh aon duine imithe liom. Thuig mé láithreach gur taibhse a bhí ann, agus chuir sé drithlíní fuachta liom. Rith mé an méid a bhí i mo chosa. D'inis mé an scéal do mo bhean chéile, ach lig sí gáire beag di. Ach tá a fhios agam cad a chonaic mé!’

Cill Mhantáin

Scéal Chill Mhantáin (le Cúplaí Ríme) Leid Seacht bPéirí

I gCill Mhantáin in áit darb ainm Gleann an Dá Loch,

tá scéal taibhsí i mbéal an phobail sin faoi sheanbhean shíonchaite agus seál dearg á chaitheamh aici.

Deirtear go siúlann sí nuair agus an ceo íseal,

A seál mar a bheadh tine ann I lasadh na hoíche

Bhí an ghaoth géar, bhí an spéir liath,
A tháinig go maith le Lá na Marbh.

Seo a dúirt sé

‘Chuaigh mo bhean isteach i siopa chun roinnt bronntanais a cheannach,
agus chuaigh mé ar aghaidh go dtí an reilig.

Bhí na clocha cromtha, fuar agus lom,
Le cogartha ag sileadh tríd an aer.

Stop mé chun inscríbhinn a léamh ar dhroim chloiche.

Na litreacha caite, an t-ainm doiléir,
Scéal duine a bhí tráth daor don chroí.

Bhreathnaigh mé timpeall go gasta le feiceáil an raibh mo bhean chéile ag teacht,

ach chonaic mé figiúr dearg ag druidim liom,
ag bogadh ó chlé go deis agus ag dul isteach i bhfothracha tí.

Ghluaisigh sí go mall, ach amhail ar shleamhnán gaoithe,
Agus d'éalaigh sí trí dhoras leathan gan rian.

Ar dtús, shíl mé nach raibh ann ach duine eile sa reilig ag dul isteach sa teach.

Shiúil mé anonn, ag súil le duine a fheiceáil gléasta i seál dearg os mo chomhair,

ach bhí an áit folamh.

Gan macalla, gan anáil, gan comhartha, gan fuaim,

Ní raibh ann ach ballaí briste agus talamh caonach.

Ní raibh aon bhealach eile amach as an teach sin,
agus ní raibh aon duine imithe liom.
Thuig mé láithreach gur taibhse a bhí ann,
agus chuir sé drithlíní fuachta liom.
Bhualadh mo chroí go fiáin faoi m'ucht, d'éirigh mo chosa lag,
D'imigh anáil agus d'fhan an tost.

Rith mé an méid a bhí i mo chosa.
D'inis mé an scéal do mo bhean chéile, ach lig sí gáire beag di.
Ach tá a fhios agam cad a chonaic mé!

1. Cén bhliain ar tharla an scéal?

2. Cén eochairfhocal sa téacs a chuireann síos ar an teach a ndeachaigh an cuairteoir agus an taibhse isteach ann?

3. Cén fáth a raibh an fear chomh cinnte go bhfaca sé taibhse, dar leat?

4. ... tá scéal taibhsí i mbéal an phobail sin faoi sheanbhean shíonchaite agus seál dearg á chaitheamh aici.

Cad a chiallaíonn an focal '*shíonchaite*' san abairt thuas?

5. ... chuaigh mé ar aghaidh go dtí an reilig. Stop mé chun inscríbhinn a léamh ar dhroim chloiche.

Cad a chiallaíonn an focal '*inscríbhinn*' san abairt thuas?

6. Cén cineál atmaisféir a chruthaíonn an scéal?

Tasc Taighde

1. Cad é Feirm Ghaoithe Amach ón Chósta?

2. Déan taighde ar cad is Slí Chill Mhantáin ann agus thart ar cén fhad a thógann sé é a chur i gcrích?

Gramadach Sprioc Litearthachta

Sprioc:	Cúplaí Ríme
Brí:	Gléas fileata ina leanann dhá líne filíochta a chéile agus a gcríochnaíonn le focail a dhéanann rím. Is minic a roinneann siad an rithim chéanna agus comhlánaíonn siad smaoineamh nó smaoineamh
Sampla 1	Siúlann an ghaoth thar pháirc is gort, Ag insint scéalta nach maireann le córt.
Sampla 2	Lasann an ghealach i spéir na hoíche, Ag tabhairt solais do chroíthe críche.
Example 3	I bhfoscaidh na coille tá ciúnas glé, Mar shuaimhneas seanchas i bhfocail séimh.

Scríobh sampla amháin nó níos mó de do chuid féin ag baint úsáide as cúplaí ríme

1.

2.

3.

An féidir leat do dhán nó do scéal féin a scríobh faoi Thaibhse ach déan iarracht é a choinneáil cuí.

Leid: má tá dán á scríobh agat, bain úsáid as thart ar cheithre líne in aghaidh an véarsa.

Rogha 1 Sainchomhartha cáiliúil ina bhfuil taibhse.

Rogha 2 Sainchomhartha nó foirgneamh áitiúil ina bhfuil taibhse.

Rogha 3 Duine nó ainmhí atá ciaptha le taibhse.

Rogha 4 Do rogha féin: láithreán gréasáin, cluiche físeáin nó feithicil atá ciaptha le taibhse.

